

Trasa szlakiem unijnych inwestycji po królewskim miasteczku

Europa zmienia Chęciny

Tekst i zdjęcia:
Łukasz Zarzycki

Spacer z... rycerzem?! Po „Ścieżce Mnicha”?! Dzięki unijnym funduszom?! Tak, to możliwe! W miasteczku, które odzyskuje blask dzięki realizowanym unijnym projektom. Zapraszam na wędrowkę po uroczym miasteczku. Po królewskich Chęcinach i okolicy.

Spacer z rycerzem... – tak rozpocząć mogłaby się każda legenda o Chęcinach, gdzie przed kilkuset laty pełno było dam dworu i rycerzy, którzy tu mieszkali i przybywali do położonego na wzgórzu królewskiego zamku. Dziś Chęciny są turystyczną perełką, którą odwiedza coraz więcej turystów, a spotkać można także... damy dworu i rycerzy.

Centrum miasteczka stanowi rynek, który za kilka lat zmieni swoje oblicze. Planowana jest bowiem jego renowacja – oczywiście z funduszy unijnych. „Kompleksowa rewitalizacja historycznego centrum Chęciny, mająca na celu odbudowę i promocję unikatowych walorów historycznych i kulturowych miasta” będzie finansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego.

Wokół rynku znajdują się kolorowe zabytkowe kamieniczki oraz zabytkowy budynek ratusza, a przed nim – pomnik ku czci mieszkańców zamordowanych przez hitlerowców 2 czerwca 1944 roku. Z rynku roztacza się przepiękny widok na kościół parafialny i ruiny potężnego zamku.

Właśnie na rynku rozpoczynamy naszą wycieczkę po Chęcinach. Pierwsze kroki kierujemy ulicą Małogoską do „Niemczówki” – najstarszej chęcińskiej kamieniczki z 1570 r. To jeden z najpiękniejszych zabytków Chęciny, który został niedawno odnowiony z europejskich funduszy.

O miasteczku

Chęciny położone są w województwie świętokrzyskim, w powiecie kieleckim, u stóp Góry Zamkowej, przy drodze krajowej numer 7. Gmina Chęciny ma charakter miejsko-wiejski, jej powierzchnia wynosi 131 km² (miasto - 14 km², wieś - 117 km²), a liczba ludności - 14 937 osób (miasto - 4 385 osób, wieś - 10 552 osób). Miasteczko otrzymało prawa miejskie w 1325 roku. Posiadaczom GPS z pewnością przyda się położenie geograficzne rynku: 50° 47'59" N, 20° 27'43" E.

O unijnym projekcie

Tytuł projektu: Odnowa potencjału historyczno kulturowego zabytkowego budynku tzw. „Niemczówki” w Chęcinach poprzez utworzenie kompleksowego centrum informacji turystycznej i historycznej

Nazwa beneficjenta: Gmina Chęciny

Nazwa województwa: świętokrzyskie

Nazwa funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Nazwa programu operacyjnego: Świętokrzyski Program Regionalny

Nr i nazwa działania: 2.3. Promocja gospodarcza i turystyczna regionu

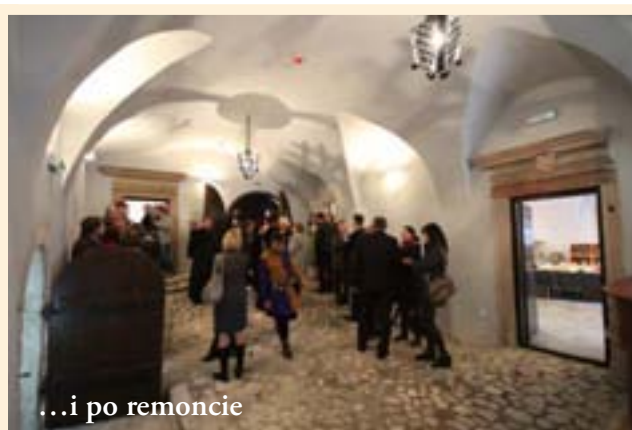
Całkowita wartość projektu: 1 904 596,65 zł

Wartość wkładu Unii Europejskiej: 1 286 174,12 zł.

„Niemczówka” przed...

...i po remoncie

XVI-wieczna kamienica należała do Walentego i Anny z Niemczów Wrześniów. Budynek jest kryty gontem, ma przestronną sień, podwórze ze studnią i z widokiem na zamek oraz kolebkowo sklepione piwnice (część piwnic odkryto dopiero podczas realizacji inwestycji). W „Niemczówce” mieści się Centrum Informacji Turystycznej, gdzie można uzyskać rzetelną informację dotyczącą atrakcji turystycznych. Centrum jest również finansowane z unijnych pieniędzy.

W informacji turystycznej

Po wyjściu z „Niemczówki” kierujemy się na zachód. Mijamy pomnik pamięci zamordowanych podczas II wojny światowej i skręcamy w ulicę Franciszkańską. Docieramy do klasztoru ojców franciszkanów.

Tu rozpoczyna się „Ścieżka Mnicha” – szlak, który łączy najcenniejsze zabytki Chęcín. Jego budowa została sfinansowana z unijnych środków.

O unijnym projekcie

Tytuł projektu: Kampania Promocyjna Województwa Świętokrzyskiego

Nazwa beneficjenta: Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego

Nazwa województwa: świętokrzyskie

Nazwa funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Nazwa programu operacyjnego: Świętokrzyski Program Regionalny

Nr i nazwa działania: 2.3. Promocja gospodarcza i turystyczna regionu

Całkowita wartość projektu: 7 348 900,00 zł

Wartość wkładu Unii Europejskiej: 5 879 120,00 zł

O unijnym projekcie

Tytuł projektu: Odnowienie cennego potencjału kulturowo-historycznego Chęcín poprzez odbudowę ciągu spacerowo-pieszego „Ścieżka Mnicha” oraz utworzenie Drużyny Rycerskiej Ziemi Chęcińskiej

Nazwa beneficjenta: Gmina Chęciny

Nazwa województwa: świętokrzyskie

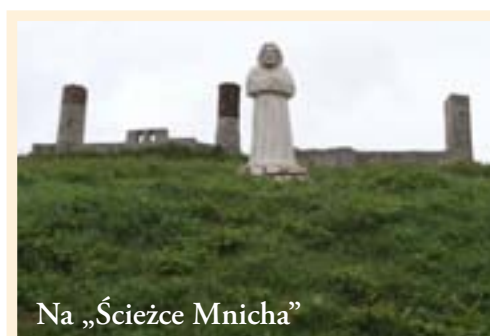
Nazwa funduszu: Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Nazwa programu operacyjnego: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Nr i nazwa działania: 3.4. Odnowa i rozwój wsi

„Niemczówka” odzyskała blask

Na „Ścieżce Mnicha”

Burmistrz Robert Jaworski otwiera nowy szlak

Atrakcje „Ścieżki Mnicha”

Franciszkanie przybyli do Chęcín w 1367 roku. W XIV wieku zbudowano gotycki kościół. Dziedziniec klasztoru otoczony jest zabudowaniami klasztorowymi, w których zakonnicy prowadzą Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano” i świetlicę dla dzieci „Promyk Dnia”.

Ulicą Franciszkańską idziemy w kierunku południowym. Przy ulicy Małogoskiej znajduje się kolejny obiekt położony przy „Ścieżce Mnicha”. To XVII-wieczny klasztor sióstr bernardynek, który pierwotnie należał do sióstr klarysek. Zabytkowy kompleks składa się z kościoła pod wezwaniem świętej Marii Magdaleny oraz budynku klasztorowego. Niedaleko znajduje się dawny szpital świętego Ducha pochodzący z przełomu XVIII i XIX wieku.

„Ścieżka Mnicha” wspina się teraz schodami do ulicy Jędrzejowskiej. To duże ułatwienie dla turystów i mieszkańców. Ta część miasta zyskała zupełnie nowy wygląd i funkcję. Po kilku minutach spaceru docieramy do figury Mnicha i tablicy informacyjnej. Tu kończy się mnisi szlak, który łączy zabytki położone w zachodniej części miasteczka i na Górze Zamkowej.

Na jej zboczu znajduje się zabytkowy kościół parafialny pod wezwaniem świętego Bartłomieja, który pochodzi z połowy XIV wieku. Warto zobaczyć jego piękne wnętrze, między innymi późnorenesansowe stalle, wczesnobarokowy ołtarz główny i późnorenesansową kaplicę Trzech Króli. Wzniósł ją Kacper Fotyga – włoski budowniczy, który osiadł w Chęcínach i został nawet ich wójtem.

Kościół otrzymał dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego i wkrótce zostanie odnowiony.

Na zamek prowadzi nas Ścieżka Błędnego Rycerza, którą poprowadzono żółtym szlakiem turystycznym. To dość trudne podejście, ale wysiłek rekompensują nam wspaniałe widoki. Piękno chęcińskiej warowni zauroczyło reżysera Jerzego Hoffmana, który kręcąc „Pana Wołodyjowskiego”, na filmowe plenery wybrał właśnie tejsze okolice.

Ruiny gotyckiego zamku to symbol Chęcín i jedna z najpopularniejszych atrakcji turystycznych regionu. Powstał przed 1306 rokiem i był rezydencją królowych – między innymi królowej Bony. Jego architektura jest dostosowana do kształtu wzgórza, na którym został zbudowany. Stanowi znakomity przykład wyżynnej budowli obronnej. Wkrótce rozpocznie się realizacja kolejnego unijnego projektu finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego o nazwie „Zamek Królewski w Chęcínach historycznym miejscem mocy Ziemi Świętokrzyskiej – kompleksowe

zagospodarowanie Wzgórza Zamkowego i organizacja ponadregionalnego wydarzenia „Oblężenie Chęcińskiej Warowni”, dzięki któremu zamek będzie jeszcze większą atrakcją turystyczną.

Na jednej z baszt zamku urządzono punkt widokowy. Z zamku podziwiać można całe miasteczko i poszczególne pasma Gór Świętokrzyskich z najwyższymi Łysogórami. Dobrze widać Kielce, a przy idealnej widoczności dostrzec można nawet szczyty Tatr. Łatwiej jednak można zauważyć chodzącą po ruinach Białą Damę i rycerzy.

W Chęcinach powstała bowiem Drużyna Rycerska Ziemi Chęcińskiej Ferro Aquilae, czyli Żelazne Orły. Dzięki unijnemu wsparciu młodzi mieszkańcy gminy zostali przeszkoleni na rycerzy, poznali dawne tańce dworskie, nauczyli się strzelania z łuku, posługiwania się mieczem i poznali rycerski kodeks. Uświetniają gminne uroczystości i już stali się turystyczną atrakcją regionu.

O unijnym projekcie

Tytuł projektu: Odnowienie cennego potencjału kulturowo-historycznego Chęcín poprzez odbudowę ciągu spacerowo – pieszego „Ścieżka Mnicha” oraz utworzenie Drużyny Rycerskiej Ziemi Chęcińskiej

Nazwa beneficjenta: Gmina Chęciny

Nazwa województwa: świętokrzyskie

Nazwa funduszu: Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Nazwa programu operacyjnego: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Nr i nazwa działania: 3.4. Odnowa i rozwój wsi

O unijnym projekcie

Tytuł projektu: Tańcem i mieczem, czyli nowe oryginalne kwalifikacje Drużyny Rycerskiej Ziemi Chęcińskiej

Nazwa beneficjenta: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Chęcińskiej

Nazwa województwa: świętokrzyskie

Nazwa funduszu: Europejski Fundusz Społeczny

Nazwa programu operacyjnego: Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Nr i nazwa działania: 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Po zwiedzeniu zamku schodzimy szlakiem żółtym do parkingu. Mijamy stoiska z pamiątkami i małą gastronomią, wiatę na ognisko i minimuzeum geologiczne, a także tablice informacyjne, które zostały sfinansowane przez Unię Europejską.

O unijnym projekcie

Tytuł projektu: Turystyczna i gospodarcza kampania promocyjna Powiatu Kieleckiego

Nazwa beneficjenta: Powiat Kielecki

Nazwa województwa: świętokrzyskie

Nazwa funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Nazwa programu operacyjnego: Świętokrzyski Program Regionalny

Nr i nazwa działania: 2.3. Promocja gospodarcza i turystyczna regionu

Całkowita wartość projektu: 1 449 905,76 zł

Wartość wkładu Unii Europejskiej: 1 000 000,00 zł

Nowa tablica informacyjna

Nowoczesne tablice zawierają informacje o atrakcjach turystycznych powiatu i gminy, o bazie noclegowej i gastronomicznej oraz mapy powiatu i gminy. Jedna z tablic jest podświetlana dzięki zasilaniu energią słoneczną.

Ścieżką naprzeciwko wjazdu na parking idziemy do kolejnej atrakcji turystycznej Chęcín – do kamieniołomu Rzepka. Góra Rzepka znalazła się na finansowanym w ramach unijnego projektu Świętokrzyskim Szlaku Archeo-Geologicznym, który łączy największe archeologiczne i geologiczne atrakcje regionu świętokrzyskiego.

Na Zelejowej

Góra Rzepka jest rezerwatem przyrody. Objęto ochroną ścianę dawnego kamieniołomu z ciekawymi skałami i roślinnością kserotermiczną, czyli ciepłolubną, oraz pozostałości dawnego górnictwa rud ołowiu.

Na Świętokrzyskim Szlaku Archeo-Geologicznym znalazła się także Góra Zamkowa, na której znajduje się chęciński zamek, i Góra Zelejowa, położona ponad dwa kilometry na północ od Chęcina. To kolejny punkt naszej wycieczki.

Z Rzepki wracamy ścieżką do parkingu, a następnie ulicą Jędrzejowską i „Ścieżką Mnicha” docieramy do klasztoru franciszkanów, gdzie spotykamy czerwony i niebieski szlak turystyczny. Po kilkunastu minutach spaceru dochodzimy na Zelejową, gdzie utworzono rezerwat przyrody chroniący grań skalną, dawny kamieniołom i roślinność.

O unijnym projekcie

Tytuł projektu: Świętokrzyski Szlak Archeo-Geologiczny.

Nazwa beneficjenta: Gmina Kielce

Nazwa województwa: świętokrzyskie

Nazwa funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Nazwa programu operacyjnego: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013

Nr i nazwa działania: 6.4. Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym

Całkowita wartość projektu: 34 897 381,70 zł.

Wartość wkładu Unii Europejskiej: 23 372 875,00 zł

Szlakami turystycznymi wracamy na rynek w Chęcinach.

Informacje praktyczne

Proponowana wycieczka po Chęcinach i okolicy to czterogodzinny spacer o długości około 10 kilometrów, który w całości przebiega po Chęcińsko-Kieleckim Parku Krajobrazowym. Można ją również przemierzyć na rowerze.

Do Chęcina można dotrzeć samochodem – miasteczko położone jest przy drodze krajowej numer 7 – Warszawa – Kraków. Z Kielc dojedziemy drogą numer 762 – około 15 kilometrów na południe. Samochód można zostawić na rynku w Chęcinach oraz na parkingach – koło klasztoru franciszkanów, u zbiegu ulic Małogoskiej, Ogrodowej, Przedborskiej i Franciszkańskiej oraz pod zamkiem.

Turyści, którzy chcą dojechać komunikacją miejską lub busem z Kielc, wysiadają na przystanku, który znajduje się na rynku.

Chęciny mogą się także znajdować na trasie rowerowej wycieczki, która można zaplanować przez Góry Świętokrzyskie.

Noclegi na terenie miasta i gminy Chęciny można znaleźć w kilkunastu gospodarstwach agroturystycznych, zajęzdzie, hotelu oraz schronisku młodzieżowym, zaś posilić się w kilku restauracjach, pizzeriach oraz małej gastronomii.

Chęciny pięknieją

Chęciny to uroczne miasteczko, które dzięki realizowanym i planowanym projektom finansowanym z funduszy europejskich podnosi swoje turystyczne walory. Przekłada się to na nowe miejsca pracy, przyczynia się do poprawy życia mieszkańców w sferze materialnej, estetycznej i mentalnej poprzez wzmacnianie tożsamości Małej Ojczyzny.

Chęciny są przykładem gminy, która potrafi realizować ciekawe unijne projekty w sferze turystyki i promocji. Potwierdzeniem tego jest statuetka „Wędrowca Świętokrzyskiego”, którą gmina otrzymała podczas Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia Turystyki w październiku 2010 roku. Chęciny zostały okrzyknięte Gminą Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego, do czego przyczyniły się między innymi fundusze europejskie.

Tekst i zdjęcia: Łukasz Zarzycki

e-mail: lukaszzarzycki@wp.pl

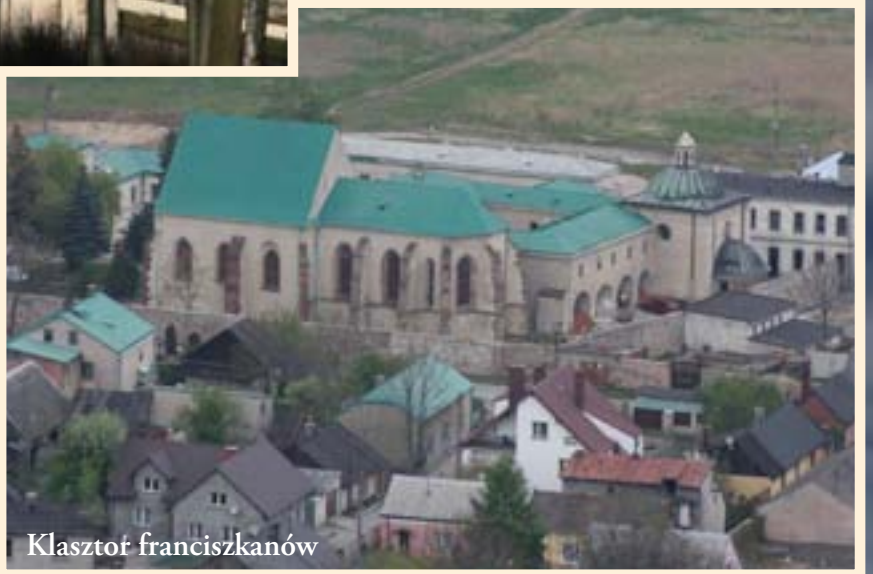
tel. 693-230-238

adres: ul. Warszawska 47/14
25-531 Kielce

Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja

Klasztor franciszkanów

Rezerwat „Zelejowa”

Klasztor bernardynek